

1) ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

1.1 Τίτλος Διδακτικής Πρακτικής

«Συνέλευση των Αχαιών: Μια πολυπρισματική διερευνητική προσέγγιση της διδακτικής ενότητας για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο συνδέονται το επεισόδιο του Χρύση και ο λοιμός με την επικείμενη σύγκρουση Αγαμέμνονα - Αχιλλέα, και την αξιολόγηση της δράσης και της συμπεριφοράς των ιλιαδικών ηρώων σε αναφορά με το κεντρικό θέμα της Ιλιάδας, την «μήνιν» του Αχιλλέα».

1.2 Δημιουργός/-οι

Όνοματεπώνυμο: Καρακίτσιου Σοφία

Πατρώνυμο: Ελευθέριος

Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός

Στοιχεία Οργανικής Θέσης: Γυμνάσιο Βασιλικών

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Σουρωτή Τ.Κ. 57006 Βασιλικά

E-mail: skarakitsiou@yahoo.gr

Η συγκεκριμένη Διδακτική Πρακτική έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο κάποιου εκπαιδευτικού προγράμματος;

ΟΧΙ

Προτού γραφεί και πάρει την τελική μορφή που ακολουθεί ως γραπτή εργασία στα πλαίσια της Μείζονος Επιμόρφωσης, έχει εφαρμοστεί στην καθημερινή διδακτική πρακτική.

1.3 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α της Διδακτικής Πρακτικής: Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.)

Ομηρικά Έπη: Ιλιάδα

Ιδιαίτερη Περιοχή του γνωστικού αντικείμενου: Ραψωδία Α 54-121 Συνέλευση των Αχαιών

Συμβατότητα με το ΑΠΣ & το ΔΕΠΠΣ.

Η διδακτική ενότητα α) εντάσσεται στη θεματική ενότητα: μήνις Αχιλλέα, ηρωικό -

πολεμικό, ηρωικό - αντιπολεμικό στοιχείο, αξίες (φιλία, οικογένεια, γενιά, τιμή του ήρωα), αφηγηματικές τεχνικές, εκφραστικά μέσα, ομοιότητες και διαφορές των επών.

β) ανταποκρίνεται και υπηρετεί τους γενικούς σκοπούς της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας από Μετάφραση, που είναι

- ✚ η γνωριμία με την πνευματική δημιουργία των αρχαίων ελλήνων
- ✚ η επικοινωνία με όσο το δυνατόν περισσότερα κείμενα της αρχαίας ελληνικής δημιουργίας, μεταξύ αυτών και της Ιλιάδας, για την εμπάθυνση και κατανόηση του κοσμο-πολιτισμού της και η σύνδεσή του με τη σύγχρονη πραγματικότητα
- ✚ η εμπάθυνση με τα επιτεύγματα της αρχαιότητας και τη σύνδεση των συνεκφάνσεών της
- ✚ η αισθητική απόλαυση της λογοτεχνικής αξίας των έργων των Ελλήνων συγγραφέων
- ✚ η ερμηνεία της δράσης των ανθρώπων στον αξιακό κώδικα του αρχαίου κόσμου
- ✚ η ένταξη των αρχαίων κειμένων στο χωροχρόνο και στο ιστορικοκοινωνικό τους πλαίσιο

Σε επίπεδο γνωσιακό, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών, η διδακτική ενότητα σκοπεύει

- ❖ στην κατανόηση και την αξιολόγηση της δράσης και της συμπεριφοράς του ιλιαδικού ήρωα στον κόσμο και τον πολιτισμό της Ιλιάδας
- ❖ στην ερμηνεία της αγριότητας του πολέμου και της τραγικότητας του ανθρώπου
- ❖ στην εκτίμηση της μετάπλασης του τρωικού μύθου σε επικό ποίημα

Συμβατότητα με τις αρχές και τους στόχους των νέων προγραμμάτων σπουδών του Νέου Σχολείου

Το διδακτικό σχέδιο

- εφαρμόζει την ερμηνευτική κειμενοκεντρική μέθοδο, που ευνοεί την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών (μικροί δημιουργοί) και τη συνέρευνα,

καθώς και την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. (απορρόφηση ετερότητας από την ομάδα)

- ωθεί τον μαθητή σε ολιστική ανάγνωση αξιοποιώντας δεξιότητες από όλα τα μαθήματα και αφυπνίζοντας κρυμμένες «εν δυνάμει» ικανότητες
- απαιτεί από τον εκπαιδευτικό με τα καίρια ερωτήματα, τη σύνδεση με τα προηγούμενα, την ενεργοποίηση της προσοχής και του ενδιαφέροντος να καταστεί συνδιαμορφωτής και συνδημιουργός της μαθησιακής διαδικασίας.
- «μεταφέρει» τις παλαιότερες αξίες στο σήμερα (δημοκρατία, ταξική σύγκρουση)
- προτείνει λύσεις στα σύγχρονα προβλήματα από τη «δεξαμενή» του χθες (διάλογος)

1.4 Βαθμίδα Εκπαίδευσης / Τάξεις στις οποίες θα το εφαρμόσατε

Βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Δευτεροβάθμια

Τάξη ή τάξεις στις οποίες θα το εφαρμόσατε: Β΄ Γυμνασίου

Υπήρξε συνεργασία τάξεων του ίδιου σχολείου ή συνεργασία τάξεων διαφορετικών σχολείων;

ΝΑΙ

ΝΑΙ

1.5 Είδος Διδακτικής Πρακτικής

1. Σχέδιο Μαθήματος (σχέδιο για διδασκαλία 45' ή λιγότερο ή διδακτικό δίωρο).

1.6 Σκοπός & Στόχοι της Διδακτικής Πρακτικής

Γενικός Σκοπός

Να συνδέσουν οι μαθητές το επεισόδιο με το Χρύση και το λοιμό με τη φιλονικία Αχιλλέα - Αγαμέμνονα και το κεντρικό θέμα της Ιλιάδας, τη μήνιν του Αχιλλέα. Να γνωρίσουν τους βασικούς πρωταγωνιστές και το ήθος τους και τον τρόπο με τον οποίο η δράση τους «πλέκει» το μύθο. Να συζητήσουν σχετικά με τη θεολογία της

Ιλιάδας και να προβληματιστούν για τη ευθύνη και τα όρια της ελευθερίας τους στο πλαίσιο των αρχαιτυπικών ανθρώπινων σχέσεων

Επιμέρους Στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

- Να προσπελάσουν θέματα που αφορούν τη ζωή και την οργάνωση του ελληνικού στρατοπέδου στην Τροία, όπως η λειτουργία πολιτικών διαδικασιών (συνέλευση), η ιεραρχία, οι σχέσεις των αρχηγών με τον αρχιστράτηγο, η σύγκρουση του ιερατείου με τους πολεμιστές, η διανομή της λείας
- Να αντιληφθούν ότι έχει δρομολογηθεί η οριστική ρήξη των δύο πρωταγωνιστών
- Σε μια διαθεματική προσέγγιση και γενόμενος συνδιαμορφωτής των στόχων, ο εκπαιδευτικός προτείνει τη σύγκριση της σχέσης ιερατείου - πολιτικής εξουσίας στην ομηρική κοινωνία, όπως διαφαίνεται στη διδακτική ενότητα, και στη Βυζαντινή Ιστορία που διδάσκονται τα παιδιά την ίδια σχολική χρονιά.

Σημειώστε αν αξιοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

CD σε CD-player, λογισμικό για τα Ομηρικά Έπη του Π.Ι.

1.7 Εκτιμώμενη διάρκεια

- **Ωρα έναρξης:** Με την έναρξη της διδακτικής ενότητας
- **Διάρκεια:** Προτείνεται η υλοποίηση του σχεδίου σε 45΄ ή σε συνεχόμενο δίωρο
- **Συχνότητα:** Διενεργείται εντός της ίδιας σχολικής χρονιάς

2) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

2.1 Γενική Περιγραφή Διδακτικής Πρακτικής

Διδακτική μέθοδος

Η διδακτική μεθοδολογία που προσφέρεται είναι η ερμηνευτική κειμενοκεντρική. Η συγκεκριμένη μέθοδος προσανατολίζεται σε διδακτικές τεχνικές, που αποσκοπούν στη

συμμετοχή των μαθητών, στη συνέρευνα και την εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Η ερμηνευτική διαδικασία στηρίζεται στην αντίληψη ότι το κείμενο αποτελεί οργανικό σύνολο, του οποίου τα μέρη φωτίζονται και ερμηνεύονται. Χρησιμοποιούνται οι ερωταποκρίσεις (ό,τι μπορούν να πουν οι μαθητές δεν το λείει ο εκπαιδευτικός). Δραματοποίηση εφαρμόζεται για λόγους ενσυναίσθησης. Επίσης οι διαθεματικές δραστηριότητες στόχο έχουν να προωθήσουν την αναγνωστική εμπειρία των μαθητών σε δημιουργική γραφή.

A Φάση: Αφόρμηση - Έναρξη

Η αφόρμηση γίνεται με βάση το προηγούμενο μάθημα και με την ανάκληση από τους μαθητές, με ερωτήσεις του εκπαιδευτικού, πληροφοριών που αφορούν την άρνηση του Αγαμέμνονα να επιστρέψει την κόρη στο Χρύση, την προσευχή του ιερέα προς τον Απόλλωνα για επιβολή τιμωρίας και την έναρξη της λοιμικής στους Αχαιούς. Σύντομα κατατίθενται από τον εκπαιδευτικό οι στόχοι, που είναι η μελέτη της συνέλευσης της Αχαιών, η αποκάλυψη της αιτίας του λοιμού και πώς αυτό οδηγεί στη σύγκρουση Αχιλλέα και Αγαμέμνονα. Τονίζεται πως η διδακτική ενότητα μοιάζει με ό,τι συμβαίνει πριν από μια μεγάλη καταγίδα. Σε αυτό το σημείο ο εκπαιδευτικός βάζει το CD με την εισαγωγή από τη Λίμνη των Κύκνων του Τσαϊκόφσκι, για να παρακολουθήσουν οι μαθητές τι συμβαίνει πριν από το πρώτο μεγάλο κρεσέντο της συμφωνίας. Ακολουθεί εκφραστική ανάγνωση του αποσπάσματος από τον καθηγητή, αποδίδοντας το κείμενο με τις απαραίτητες παύσεις και τις συναισθηματικές μεταπτώσεις. Αφήνουμε στους μαθητές λίγα λεπτά σιωπηρής ανάγνωσης και των σχολίων και ολοκληρώνουμε με λεξιλογική εξομάλυνση.

B Φάση: Επεξεργασία διδακτικής ενότητας

Ο εκπαιδευτικός κατατέμνει το κείμενο σύμφωνα με τους πλαγιότιτλους και με την πρακτική της ιδεοθύελλας θέτει ερωτήσεις και καταγράφει στον πίνακα. Οποσδήποτε πρέπει να παρουσιαστούν τα εξής θέματα: 1. Σημασία συνέλευσης στις τάξεις των στρατιωτών, σύγκληση από έναν αρχηγό, διαλογική επίλυση των προβλημάτων, συλλογικές αποφάσεις, μεταφορά στο σήμερα. 2. Εκ των προτέρων εγκυρότητα των δηλώσεων Κάλχα στ. 71,72, σχέση μισθαποδοσίας του ανθρώπου με το Θεό, πολλά και διαλεγμένα ερίφια ως θυσία, άρα εύνοια του Θεού προς τον άνθρωπο. 3. Προοικονομία, προαναγγελία της άκαμπτης στάσης Αγαμέμνονα στ. 79-80, σχέση ιερατείου με εξουσία. Νύξη για ομοιότητες και παραλληλισμοί με τη βυζαντινή κοινωνία. 4. Υπόσχεση για προστασία μάντη από Αχιλλέα Σχήμα του αδυνάτου. Επιβράδυνση 5. Άστοχα ερωτήματα Αχιλλέα είναι η βάση της απάντησης Κάλχα. Ομοιότητες με δημοτικά τραγούδια. 6. Η αιτία του κακού αποκαλύπτεται κοφτά χωρίς περιθώρια διαπραγμάτευσης. Η περιγραφή του Αγαμέμνονα που είναι έτοιμος να αντιδράσει εντυπώνεται με μια μικρή δραματοποίηση από έναν μαθητή χωρίς λόγια. 7. Εκτόξευση κατηγοριών προς τον μάντη, παραδοχή ότι η σκλάβοι υπερέχει ακόμη και από τη σύζυγο, προσβολή και προς τις δύο, θέση της γυναίκας στην ομηρική κοινωνία, όρος που θέτει στ. 117-121, αναπόφευκτη η σύγκρουση, χαρακτηρισμός Αγαμέμνονα. Όλα αυτά καταγεγραμμένα στον πίνακα ως προϊόν συνολικής εργασίας με ερωταποκρίσεις, θα αποτελέσουν το υλικό προς σύνταξη σε οργανωμένο γραπτό λόγο και θα βοηθήσουν στη σύνθεση των εργασιών που αμέσως μετά θα ανατεθούν σε 4 ομάδες.

Γ Φάση: Ανακεφαλαίωση - Αξιολόγηση

Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια το έργο της (γραπτό και θεατρικό) και ο εκπαιδευτικός διορθώνει και αξιολογεί (διαγνωστική, διορθωτική αξιολόγηση), ενώ οι υπόλοιποι μαθητές συμμετέχουν, κρίνουν, ρωτούν, προσθέτουν, αφαιρούν.

Κατά τη σύνοψη των κυριότερων σημείων της διδακτικής ενότητας, ο εκπαιδευτικός πραγματοποιεί την τελική αξιολόγηση από την επάρκεια των απαντήσεων που έλαβε από τους μαθητές του.

Δεν πρέπει να λείπει και η ατομική αξιολόγηση που διερευνάται από τον έλεγχο της κατ' οίκον εργασίας που εδώ άπτεται της διαθεματικότητας - διεπιστημονικότητας.

Ερώτηση: Αφού μελετήσετε από το βιβλίο της Ιστορίας σας τις πηγές της σελίδας 9 και 13, να παρουσιάσετε σε 80 λέξεις τις ομοιότητες στη σχέση ιερατείου - εξουσίας στην ομηρική κοινωνία στ.54 - 121 και τη βυζαντινή εποχή.

2.2 Φύλλα Εργασίας

1η ομάδα: Τα μέλη της ομάδας καθορίζουν ποιος είναι ο γραμματέας, ο εκφωνητής, ο ηθοποιός και ο συντονιστής.

Η ομάδα είναι επιφορτισμένη να καταγράψει τα πιο χαρακτηριστικά τυπικά επίθετα των πρωταγωνιστών της ενότητας, να δώσει συνοπτικά τη συναισθηματική κατάσταση του Αχιλλέα, να διαπιστώσει τη σχέση υποτέλειας του ιερέα προς τον αρχιστράτηγο και να δραματοποιήσει όποια σκηνή θέλει χωρίς λόγια

2η ομάδα: Τα μέλη της ομάδας καθορίζουν ποιος είναι ο γραμματέας, ο εκφωνητής, ο ηθοποιός και ο συντονιστής.

Η ομάδα είναι επιφορτισμένη να καταγράψει τη λειτουργία των άστοχων ερωτημάτων και να τα συσχετίσει με το δημοτικό τραγούδι, να παρουσιάσει τη συναισθηματική κατάσταση του Κάλχα σε αδρές γραμμές και να δραματοποιήσει την αποκάλυψη της αιτίας του λοιμού από τον Κάλχα..

3η ομάδα: Τα μέλη της ομάδας καθορίζουν ποιος είναι ο γραμματέας, ο εκφωνητής, ο ηθοποιός και ο συντονιστής.

Η ομάδα είναι επιφορτισμένη να παρουσιάσει το ρόλο της επιβράδυνσης, τα συναισθήματα του Αγαμέμνονα πριν μιλήσει στ. 101-106, τον τρόπο που αντιμετωπίζεται η γυναίκα εδώ και να παρουσιάσει με δραματοποίηση την έκφραση της Χρυσήιδας, υποθέτοντας ότι ήταν παρούσα στη σκηνή της συνέλευσης και άκουγε τους τρεις άνδρες.

4η ομάδα: Τα μέλη της ομάδας καθορίζουν ποιος είναι ο γραμματέας, ο εκφωνητής, ο ηθοποιός και ο συντονιστής.

Η ομάδα είναι επιφορτισμένη να λάβει υπόψη της το παράλληλο κείμενο Α και Β σελ 31 και να παρουσιάσει το ρόλο του «σχήματος του αδυνάτου», να χαρακτηρίσει τον Αγαμέμνονα από τα λόγια του στ.107-121 και να τα παρουσιάσει με θεατρική ανάγνωση.

2.3 Υλικοτεχνική Υποδομή

Για τη θέση της γυναίκας στην ομηρική κοινωνία μπορεί να αξιοποιηθεί το λογισμικό του Π.Ι. για τα Ομηρικά Έπη. Χρειάζεται επίσης CD-player ή η παραγωγή μουσικής μπορεί να γίνει μέσω του διαδικτύου, όπου η google έχει μεγάλο αφιέρωμα στον διάσημο ρώσο συνθέτη.

Βιοβλιογραφία

- Αναστασιάδης Σ., *Η διδασκαλία των ομηρικών επών με τη βοήθεια των δημοτικών τραγουδιών και των νεοελληνικών παραδόσεων*, Θεσσαλονίκη 1997
- Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό για το *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης*, (τ. Α΄ και Β΄, Ειδικό μέρος – ΠΕ02 Φιλολογοί)
- Βερτσέτης Α., *Διδακτικές Αρχαίων Ελληνικών*, Αθήνα 1994
- Καζαντζάκης Ν., - Κακριδής Ι., *Ομήρου Ιλιάδα*, Αθήνα 1999 ΟΕΔΒ
- Κακριδή Ε., *Η Διδασκαλία των Ομηρικών Επών, Π.Ι.*, (βιβλίο του καθηγητή), Αθήνα 1988 ΟΕΔΒ
- Prilleltensky Isaac - Fox Dennis, *Κριτική Ψυχολογία*, Αθήνα 2003
- Ράσης Σ., «Παλιά» και «Νέα» Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης», *Τα Εκπαιδευτικά*, Νο8, 1987 - Σημειώσεις για το μάθημα: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Παιδαγ. Τμ Δημ. Εκπ. Διδασκαλείο «Δημήτρης Γληνός», ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2005
- Σαμαρά Μ., *Ομήρου Ιλιάδα*, Αθήνα 1986

3) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Κατά την εφαρμογή της η Διδακτική Πρακτική αξιολογήθηκε και ως προς την επίτευξη των γνωσιακών και αξιακών στόχων και ως προς την επιτυχή εφαρμογή των σύγχρονων διδακτικών και παιδαγωγικών θεωριών και μεθόδων και το συμπέρασμα που συνάγεται είναι ότι ο εκπαιδευτικός οφείλει να είναι ανοικτός σε νέες πρακτικές και τεχνικές, δεν πρέπει όμως να υπερφορτώνει το μάθημά του με πληθώρα νεωτερικών στοιχείων αγνοώντας και τις καταξιωμένες στο χρόνο διδακτικές πρακτικές. Πρέπει να είναι ευέλικτος και να μην εμμένει πεισματικά σε ένα σχέδιο διδασκαλίας που δεν ταιριάζει στην τάξη του. Εξάλλου κάθε διδακτική ώρα είναι μοναδική και δεν μοιάζει με καμιά άλλη. Αυτή η μοναδικότητα δεν πρέπει να θυσιάζεται στην πιστή και τυφλή υπηρετηση ενός διδακτικού σχεδίου. Τέλος κανένα διδακτικό σχέδιο δεν είναι τέλειο και κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει το προτεινόμενο σχέδιο διδασκαλίας με όποιο τρόπο νομίζει καλύτερα επεμβαίνοντας για το καλό πρώτα των μαθητών και έπειτα το δικό του.

Το παρόν διδακτικό σχέδιο είναι απλώς μια πρόταση ενός εκπαιδευτικού που προσπάθησε πολύ.